

Handläggare
Christina Grönberg
Telefon: 08-508 870 10

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 29 januari 2019

Ärende 4

Redovisning av analys med syftet att stärka insatserna för unga att komma ut i studier eller arbete

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna redovisningen i bilagd rapport.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att överlämna redovisningen till kommunstyrelsen.
3. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att överlämna redovisningen till socialnämnden och utbildningsnämnden för kännedom.

Karin Eriksson-Bech
Tillförordnad förvaltningschef

Sammanfattning

Arbetsmarknadsnämnden fick i kommunalfullmäktiges budget för år 2018 uppdraget: *Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden göra en samlad analys med syfte att förstärka insatserna för att samtliga unga ska studera eller arbeta.*

Den bilagda rapporten ”*Stockholm stads insatser och åtgärder för att unga inte ska lämnas utanför*” innehåller en beskrivning av situationen för gruppen unga utanför arbete och studier (UVAS), stadens insatser och arbete samt utvecklingsmöjligheter framåt. Rapporten är indelad i avsnitten ”förebyggande arbete”, ”upsökande arbete”, ”stadens insatser”, ”samverkan” och ”det fortsatta arbetet”.

Utifrån det som presenteras i rapporten, inriktningen i stadens budget för 2019, samt förvaltningens samlade bedömning mynnar rapporten ut i ett antal förslag för fortsatt arbete.

Förvaltningen anser att en fortsatt jämställdhetsanalys av arbetet är viktigt, för att synliggöra skillnader och möjliggöra bättre stöd till både killar och tjejer, utifrån deras behov.

Bakgrund

För ett tiotal år sedan började gruppen unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) att uppmärksammas i Sverige. UVAS-gruppen består av en yngre grupp, 16-19 år, som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret (KAA), unga 20-24 år samt unga vuxna 25-29 år. Kommunerna har enligt skollagen ett aktivitetsansvar för ungdomar upp till 20 år som inte går eller har fullföljt en gymnasieutbildning. Kommunen ska enligt KAA hålla sig informerad om vilka som tillhör målgruppen, kontakta dem och erbjuda lämpliga individuella åtgärder.

När det gäller gruppen 20-29 år har staden genom kommunfullmäktiges budget gett arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att bedriva en uppsökande verksamhet för att nå UVAS-gruppen och erbjuda insatser i syfte att de unga ska återgå i arbete eller studier.

Inom UVAS-gruppen, oavsett ålder, finns en grupp som saknar känd aktivitet. Det innebär att dessa ungdomar inte finns registrerade hos någon myndighet, de saknar inkomst, har inte tagit emot studiebidrag eller något annat bidrag. De som saknar känd aktivitet utgör ungefär halva UVAS-gruppen.

År 2016 fick arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att tillsammans med socialnämnden och utbildningsnämnden ta fram ett handlingsprogram för inriktningen av arbetet med målgruppen UVAS. Programmet "I Stockholm lämnas ingen ung utanför", dnr AMN 2016-0345-01.05 har varit vägledande i arbetet år 2017 och 2018.

Arbetsmarknadsnämnden har ett övergripande ansvar för att säkerställa tillgång till studier och arbete för UVAS-gruppen. Utbildningsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna har också tydliga uppdrag med koppling till målgruppen. Nämnderna har även gemensamma uppdrag inom området.

Ärendet

Arbetsmarknadsnämnden fick i kommunfullmäktiges budget för år 2018 uppdraget: *Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden göra en samlad analys med syfte att förstärka insatserna för att samtliga unga ska studera eller arbeta.*

Rapporten ”*Stockholm stads insatser och åtgärder för att unga inte ska lämnas utanför*” (bilaga 1) innehåller en beskrivning av situationen för gruppen unga utanför arbete och studier (UVAS), stadens insatser och arbete samt utvecklingsmöjligheter framåt. Texten är indelad i avsnitten ”förebyggande arbete”, ”uppsökande arbete”, ”stadens insatser”, ”samverkan” och ”det fortsatta arbetet”.

Kartläggningen av målgruppen som återfinns i rapporten bygger i huvudsak på statistik från SCB och har i de delarna en eftersläpning då senast tillgänglig statistik från SCB avser år 2015. Siffermaterialet har brutits ned på stadsdelsnämnds nivå och presenteras i särskilda ”stadsdelsnämndsblad” som överlämnats till berörda och som under våren 2019 kommer att utgöra utgångspunkt för gemensamma analyser och planering av insatser i samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna och arbetsmarknadsförvaltningen.

Målgruppen

En positiv utveckling mellan åren 2013 och 2015 är att både antalet och andelen unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) har minskat. År 2015 är det 1 680 UVAS-ungdomar färre i staden. Samtidigt är gruppen fortfarande stor, det rör sig om över 15 000 unga år 2015.

Generellt går det bra för de allra flesta unga. Det är viktigt att fokusera insatser och resurser på dem som behöver det. Ett extra fokus behövs på följande grupper:

- Unga med funktionsvariationer
- Unga med psykisk ohälsa
- Unga med kriminell livsstil
- Unga med missbruksproblematik
- Nyanlända
- Unga med diffus problematik

Förebyggande arbete

Ett förebyggande arbete avser att på olika sätt stödja unga för att förhindra att de blir en del av UVAS-gruppen. Att skapa möjligheter för alla barn och ungdomar att klara skolan är ett viktigt förebyggande arbete som måste starta tidigt. Flera förändringar i skollagen från den 1 juli 2018 förstärker vikten av det förebyggande arbetet. Det handlar bland annat om:

- **särskilt stöd**: elev med behov av särskilt stöd ska få individuellt utformat och anpassat stöd i enskilda moment och i hela lärandet.
- **mentor**: alla elever i gymnasie- och gymnasiesärskolan ska ha en mentor som följer elevens kunskapsutveckling och studiesituation.

- **frånvaro:** rektorn på gymnasie- och gymnasiesärskolan ska skyndsamt utreda upprepad eller längre frånvaro (oavsett om den är giltig eller ogiltig).

Sammantaget ska förändringarna ge eleverna bättre stöd både i kunskapsutvecklingen och i studiesituationen generellt. Det är viktigt att staden förvaltar dessa förebyggande redskap inom skolan väl för att öka andelen elever som avslutar gymnasieskolan.

I det förebyggande arbetet finns också en hälsodimension. Inte minst med tanke på att den psykiska ohälsan bland unga, framförallt tjejer har ökat på senare tid. Det finns också samband mellan hälsa och skolprestationer som förstärker behovet av att främja psykisk hälsa.

Uppsökande insatser

Jobbtorg Unga fungerar idag som en plattform för stadens uppsökande arbete mot unga som varken arbetar eller studerar. Från jobbtorgen utgår merparten av det uppsökande arbetet och det är också ingången till de flesta insatser och det stöd som erbjuds unga utanför arbete och studier. Under en flerårig process har Jobbtorg Unga utvecklats från en stödjande, men tvingande, verksamhet för unga arbetssökande med försörjningsstöd till en bredare verksamhet. Nu nås ungefär hälften av de inskrivna via uppsökande arbete och drop-in, de har aktivt valt att delta i verksamheten. I rapporten beskrivs både det uppsökande arbetet inom KAA och inom övriga UVAS-gruppen. Könsfördelningen är relativt jämn i UVAS- gruppen. Däremot nås inte lika många tjejer som killar i det uppsökande arbetet. Omkring 30 procent av dem som blir uppsökta är kvinnor. Det är viktigt att hitta nya metoder för att nå kvinnor.

Arbetsmarknadsnämnden har i ett särskilt ESF-projekt, SUVAS, (Stockholms unga arbetar eller studerar) arbetat med metodutveckling av det uppsökande arbetet som riktar sig till unga i åldern 20-29 år. En pågående utvärdering av projektet visar tydligt att en framgångsfaktor i uppsökande arbete är att hålla i och behålla kontakten med ungdomen, samt koppla på en passande insats. Framgången är inte given bara för att ungdomen hittas, utan det handlar mycket om övergången från etablerad kontakt till en bra insats. Det måste finnas förutsättningar för att individernas utveckling tas om hand och vidmakthålls. Något meningsfullt som leder till nya möjligheter ska kunna erbjudas och det får inte uppstå glapp i den kedjan. Enligt utvärderingen är stabiliteten i övergången nyckelfaktorn för att det uppsökande arbetet ska ge positiv effekt.

Stadens insatser

Bland stadens insatser beskrivs i rapporten det arbete och de åtgärder som socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen erbjuder UVAS-gruppen. Förutom den ordinarie verksamheten och en ständig utveckling av det arbete som sker där bedriver staden en rad olika utvecklingsprojekt för målgruppen. Ett exempel är samordnade insatser från psykiatrin och stadens jobbtorg för unga med fokus på hemmasittare i projektet Prolog med finansiering från Samordningsförbundet Stockholms stad (FINSAM). Ett annat exempel är ett ESF-projekt som vänder sig till nyanlända med syfte att stärka deras möjligheter att slutföra gymnasiestudier inom i *NySTART Stockholm*.

Det finns anledning att fortsätta erbjuda, utveckla och arbeta intensivt med de grupper som riskerar att hamna utanför studier och arbete under lång tid. Det är grupper som ofta behöver insatser från flera huvudmän, därför är det mycket positivt att flera initiativ för UVAS-gruppen påbörjats inom FINSAM. Ännu fler insatser i samverkan med andra aktörer är angeläget framöver.

Samverkan

Inom ramen för Delegationen för unga till arbete (DUA) har ett omfattande arbete för unga 16-24 år underlättat och fördjupat samverkan mellan staden/arbetsmarknadsförvaltningen och arbetsförmedlingen. Det finns vidare en uppbyggd samverkan mellan arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen inom KAA. Framåt gäller det att hålla i den samverkan som formats, avsätta de resurser som krävs för att samverkan ska kunna fortgå och fortsätta utveckla nya insatser tillsammans.

Det fungerande samarbetet mellan arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen är angeläget för att förenkla samt effektivisera arbetet med målgruppen. En samverkan mellan arbetsmarknadsförvaltningen och stadsdelsnämnderna är naturlig då lokala utvecklingsplaner (LUP) har målsättningar om att förbättra barn och ungas livsvillkor samt minska andelen UVAS.

Samverkan med övriga aktörer inom FINSAM är central för UVAS-gruppen som ofta har behov av insatser från flera parter. Exempel på samverkan med civila samhället och näringslivet finns och kan utvecklas ytterligare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen i samverkan med utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

I Stockholms stads budget för 2019 finns uppdrag som knyter an till det arbete som beskrivits i bifogad rapport och till de förslag som presenteras nedan för det fortsatta arbetet. Utifrån det som presenteras i bilagd rapport, inriktningen i budget 2019 och förvaltningens samlade bedömning lämnar förvaltningen följande förslag för fortsatt utvecklingsarbete:

Förebyggande arbete

- Utveckla stöd i övergångar från grund- och gymnasieskola
- Utveckla arbetet utifrån nya skollagen i syfte att öka andelen elever som slutför en gymnasieutbildning
- Erbjud avslutningssamtal när en elev avbryter gymnasiestudier i förtid.
- Undersöka möjligheterna för att implementera SAMS-modellen i staden.

Uppsökande arbete

- Fortsatt satsning på uppsökande arbete och metodutveckling
- Utveckla kartläggningsmetoder för att öka kunskapen om UVAS-gruppen.
- Knyt det uppsökande arbetet till erbjudande om efterföljande insatser och tät samverkan i övergången från uppsök till insats (stärka övergången och undvika att ungdomen hoppar av).

Stadens insatser

- Utveckla fler inriktningar inom arbetslagsanställningar och särskilda insatser som blir intressanta alternativ för fler unga, inklusive tjejer.
- Utveckla fler insatser anpassade för unga med kriminell livsstil.
- Utveckla fler insatser för unga som inte fullföljt gymnasiet.

Samverkan

- Utveckla fler insatser i samverkan med andra aktörer för unga med komplex problematik.
- Utveckla samverkan internt i staden mellan arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen och utbildningsförvaltningens olika verksamheter.
- Utveckla samverkan kring ungdomar med missbruksproblem i enlighet med ANDT-programmet.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen kan konstatera att det finns både likheter och skillnader när det gäller etablering i samhället bland unga kvinnor

och män. Unga kvinnor har i högre grad genomfört gymnasiet och är i lägre grad arbetslösa jämfört med männen. Ett orosmoment för flickor är dock en tydlig trend av att den psykiska ohälsan har ökat och är betydligt högre än för pojkar (framgår bland annat av stockholmsenkäten). Inom UVAS-gruppen är könsfördelningen relativt jämn (52 % män, 48 % kvinnor). Däremot är endast omkring 30 procent av de som nås i det uppsökande arbetet kvinnor. Det är därmed angeläget att fortsatt utveckla nya metoder för att nå kvinnor, samt även fortsatt utveckla olika effektiva insatser både för män, kvinnor och utifrån olika intressen. Förvaltningen anser att en fortsatt jämställdhetsanalys av arbetet är viktigt för att synliggöra skillnader och möjliggöra bättre stöd till både killar och tjejer, utifrån deras behov.

Bilagor

1. Redovisning: Stockholms stads insatser och åtgärder för att unga unga ska lämnas utanför.
2. Unga Utanför 16-29 år i stadens 14 stadsdelsnämndsområden